

قوانینی که چندان به کمک کارگر نمی آیند

کار در دمای ۵۰ درجه و جان‌هایی که در خطرند

زهر معرفت

چند روزی است که در فضای مجازی دست به دست می شود که نشان می دهد تعدادی از کارگران پالایشگاه آبادان از شدت گرمای هوا بیپوش شده اند. کار سخت و طولانی در هوای شرجی و دمای بالای ۵۰ درجه سانتی گراد، کارگران را روانه بیمارستان کرده است. آمار دقیقی از تعداد کارگرانی که دچار گرم زدگی شده اند، در دست نداریم اما به نظر می رسد تعداد آنها کم نیست. از ابتدای تابستان تعدادی از کارگران شاغل در جنوب ایران از کار در گرمای هوا گفته اند، از اینکه در بدترین ساعات روز و در گرمای تابستان، بدون کوچکترین تمهیدات و البته مزایایی، کار می کنند و کسی هم اعتراض شان را پاسخگو نیست. کار کردن در گرمای بالا البته همیشه به بیپوشی و چند ساعت بستری شدن در بیمارستان ختم نمی شود. مرگ کارگران بر اثر گرم زدگی بارها اتفاق افتاده است. گرمای داغ تابستان وقتی با زیاده خواهی کارفرمایان همسو می شود، جان می گیرد. وقتی ضمانتی برای اجرای قوانین وجود ندارد، ضمانتی هم برای حفظ جان کارگران نمی توان یافت. نمی توان با خوش بینی امیدوار بود که هر آنچه قانون برای حفاظت از جان کارگران معین کرده است، رعایت شود.

به گفته «علیرضا میرغفاری» رئیس هیات مدیره انجمن صنفی کارگری پالایشگاه دهم مجتمع گاز پارس جنوبی، فشار کار زیاد در هوای شرجی و دمای بالا به خصوص در کارهای سنگین، یعنی کارهایی مثل جوش کاری و برش کاری و کار در ارتفاعات، به شدت انرژی کارگران را تحلیل می برد. به همین دلیل

نیاز است که هر چند ساعت یک بار کارگران ریکواری شوند یا مایعات لازم به بدنشان برسد اما این اتفاق نمی افتد.

او می گوید: کمیته های حفاظت فنی و ایمنی بهداشت باید در این مورد تشکیل و راهکارهایی برای وضعیت کارگران ارائه دهند اما در عمل چنین نمی شود. کارگران در هوای گرم به همان سختی قبل کار می کنند و قوانینی که قرار است کارگران را از چنین وضعیت ناخوشایکی نجات دهد، به کارشان نمی آید.

اما قانون برای کنترل چنین وضعیت چه تدابیری اندیشیده است؟ «هاجر صمدی» کارشناس ایمنی و بهداشت حرفه ای محیط کار در پاسخ به این سوال می گوید: تنش های حرارتی هم در گرما و هم در سرما می تواند خطرناک باشد. برای کنترل این تنش ها وزارت بهداشت در سال ۹۵ دستورالعملی را در این زمینه به روزرسانی و ابلاغ کرد که این دستورالعمل حکم یک راهنما را دارد. در این دستورالعمل تنش های حرارتی تعریف و چگونگی پایش و اندازه گیری آن بیان شده و بعد در مورد کنترل این تنش ها و پیشگیری از عوارض آن صحبت شده است.

این کارشناس ایمنی و بهداشت حرفه ای ادامه می دهد: برای کنترل تنش های حرارتی محیط کار راهکارهای زیادی وجود دارد. به طور مثال، استفاده از سپرهای حرارتی یا عایق می تواند برای کاهش این تنش ها موثر باشد اما در مورد کارگرهایی که در پالایشگاه ها و در محیط خارج از کارگاه ها فعالیت می کنند، نمی توان این اقدامات را انجام داد. در واقع به این دلیل که گرمای هوادر خارج از کارگاه رانمی توان مانند فضای بسته کنترل کرد بنابراین راهکارهای کنترلی برای محیط خارج از کارگاه خیلی کم است

اما همان اندک راهکارهای موجود هم می تواند به شدت تأثیرگذار باشد. صمدی در ادامه به این راهکارها اشاره می کند: یک راهکار مدیریتی در پالایشگاه ها فضای گرم این است که کار، صبح زود مثلا ساعت شش آغاز شود و در ساعات پیک گرما یعنی از ساعت دوازده تا سه کارگران دست از کار بکشند و در استراحت باشند.

در خصوص اجرایی شدن این راهکار از علیرضا میرغفاری سوال پرسیدیم. به گفته او، معمولاً ساعت ۱۲ تا ۱۴ زمان ناهار و نماز است اما این به معنای آن نیست که کارگران می توانند به کمپ بروند و دوشی بگیرند و سرحال شوند، بلکه در حد همان خوردن ناهار و خواندن نماز است. ضمن اینکه در این مدت خیلی از کارگران مشغول به کار هستند. به خصوص گاهی پیش می آید که کار باید سریع به اتمام برسد که در این صورت کارگران حتی در این بازه زمانی هم مجبور به کار می شوند و نمی توانند استراحت کنند.

راهکار دومی که صمدی به آن اشاره می کند بهره مندی کارگران از وسایل حفاظت فنی و ایمنی است. او به لباس کار مخصوص فضای گرم اشاره می کند و می گوید: لباس کار در کنترل تنش های ناشی از فضای گرم بسیار تأثیرگذار است و می تواند شرایط جوی را برای کار مساعداً کند اما در این مورد کارگران خیلی وضعیت خوبی ندارند. حتی

کارگران در هوای گرم به همان سختی قبل کار می کنند و قوانینی که قرار است کارگران را از چنین وضعیت خطرناکی نجات دهد، به کارشان نمی آید

می خورد و اتفاقی که نباید می افتد. بنابراین آموزش به کارگران خیلی مهم است و می تواند تا حدود زیادی از وقوع بحران جلوگیری کند.

اما وظیفه اجرای این دستورالعمل ها برعهده چه کسی است؟ برای پاسخ به این سوال به مواد ۸۵ و ۹۱ و ۹۳ قانون کار رجوع کرد. طبق این مواد، مسئولیت اصلی حفظ ایمنی و بهداشت محیط برعهده کارفرماست و او باید تدابیر لازم در این زمینه را ببیند و دستورالعمل هایی که از طریق شورای عالی حفاظت فنی و وزارت بهداشت صادر می شود را رعایت کند. اما وضعیت در محیط کار چگونه است؟ در این مورد به خصوص، آیا قوانین آن طور که باید اجرایی می شوند؟ آیا کارفرمایان دستورالعمل مربوط به کاهش تنش های حرارتی مصوب سال ۹۵ را رعایت می کنند؟

صمدی پاسخ منفی به این سوال می دهد. او مشخصاً به پتروشیمی ها اشاره می کند و مهم ترین دلیل عدم اجرایی شدن این اصول را حضور پرشمار و پر قدرت پیمانکاران می داند و می گوید: در پالایشگاه ها که بیشتر شاهد بروز چنین حوادثی هستیم، پیمانکاران در همه جا حضور دارند و این بر اجرایی نشدن این دستورالعمل ها تأثیر دارد. خیلی اوقات کارگرهایی که به طور مستقیم با وزارت نفت و کارفرمای اصلی کار می کنند این مشکلات را ندارند اما افرادی که با پیمانکاران کار می کنند، رعایت نمی شود.

صمدی بی توجهی پیمانکاران به اصول ایمنی و بهداشت و عدم نظارت کارفرمای اصلی به کار

باید که ۷ روز طول می کشد که با آب و هوای جدید سازگار شود بنابراین در این مدت باید از نمک بیشتر استفاده کند.

به گفته صمدی، در تنش های حرارتی در گرما احتمال ایست قلبی بسیار زیاد است اما به این مرحله رسیدن سریع اتفاق نمی افتد. در واقع بدن خیلی سریع به گرما واکنش نشان نمی دهد و می تواند خود را مدیریت کند اما اگر در این بازه زمانی که بدن در تلاش است که با وضعیت کنار بیاید با رساندن مایعات و نمک کمکش نکنیم، تعادل به هم

بماند کار را دلایل به هم پیوسته بروز چنین وضعیتی می داند. او می گوید: در محیط های بزرگی مثل پتروشیمی ها بحث ایمنی و بهداشت کار مهم است و در پیمان ها این موارد لحاظ می شود و اتفاقاً برای آن هزینه های خوبی هم در نظر گرفته می شود، یعنی برای رعایت این اصول به پیمانکاران پول می دهند اما از آنجا که در طول انجام پیمان، کارفرما خیلی به کار پیمانکار نظارت ندارد، بنابراین پیمانکار هم به آن توجهی نمی کند و این اصول را نادیده می گیرد.

مشکل اصلی تفکری است که معتقد است برای ساختن باید پاروی جان کارگران گذاشت. تفکری که در زبان از ارزش کارگران و نقش بی بدیل آنها در توسعه می گوید اما در عمل کمترین ارزشی برای آنها قائل نیست

این کارشناس ایمنی و بهداشت به یک اتفاق شایع در بین پیمانکاران اشاره می کند: وقتی مدت پیمان به پایان می رسد، پیمانکار برای اینکه بتواند پول خود را از کارفرمای اصلی بگیرد و صورت وضعیتش رد شود باید مدارک رعایت این اصول را به کارفرما بدهد و در اینجا پیمانکار به راحتی مدرک سازی می کند در حالی که هیچ کدام از آن اصول را در طول کار رعایت نکرده است.

صمدی می گوید: طبق قانون کار کارفرما موظف است نظارت عالی بر مسائل ایمنی و بهداشت حرفه ای پیمانکار داشته باشد اما نظارتی وجود ندارد. نه تنها کارفرما نظارتی بر کار پیمانکار ندارد بلکه در پتروشیمی ها اصلاً بازرس کار و شبکه بهداشت حضور ندارند. در حالی که باید با بازرسی و نظارت بر کار پیمانکار راه استعمار کارگران را بست و اجازه نداد پیمانکار هر بلایی که می خواهد بر سر کارگر بیآورد.

تجربه سه دهه حضور پیمانکاران در بازار کار ایران نشان داده است که بیشتر آنها برای رسیدن به سود بیشتر به راحتی از ابتدایی ترین حقوق کارگران می زنند و برای آنکه پول بیشتری به جیبشان برسد حتی حاضرند با جان کارگران نیز بازی کنند. اگر چه نمی توان نقش پیمانکاران در بی اثر شدن مواد حمایتی قانون کار را نادیده گرفت اما نباید دلیل وقوع چنین اتفاقاتی را تماماً به حضور پیمانکاران در بازار کار ایران تقلیل داد.

مشکل اصلی تفکری است که معتقد است برای ساختن باید پاروی جان کارگران گذاشت. تفکری که در زبان از ارزش کارگران و نقش بی بدیل آنها در توسعه می گوید اما در عمل کمترین ارزشی برای آنها قائل نیست. تفکری که به دنبال مقررات زبانی از قانون کار و بی اثر کردن هر چه بیشتر مواد حمایتی قانون کار است. مشکل، تفکری است که اصالت را در سود بیشتر می بیند و برای رسیدن به این هدف بر هیچ اخلاق و قانونی پایبند نیست. تفکری که باید با قانون کنترل شود و اگر قوانین ضمانت اجرایی و قدرت لازم را نداشته باشند نمی توانند در مقابل آن بایستند.

وقتی قانون کار به عنوان مهم ترین قانون حمایتی از کارگران ضمانت اجرایی لازم را نداشته باشد بنابراین آنها که به دنبال سود بیشتر هستند به راحتی پاروی هر قانونی می گذارند. در چنین فضایی مرگ کارگران استثنای نیست، بلکه هر روز و هر لحظه و به هر دلیلی خطر مرگ در کمین کارگران است.

مرکز برنامه ریزی و اطلاعات راهبردی وزارت کار: **تعداد آسیب های شغلی در سال گذشته کاهش یافته است**

نتایج بررسی های آمار نشان می دهد که تعداد آسیب های شغلی مشمولان قانون کار در سال گذشته کاهش یافته و مردان بیشتر در معرض آسیب شغلی قرار داشتند.

به گزارش ایستنا، آسیب شغلی یا مصدومیت کاری، به هر گونه پیامد ناشی از حادثه شغلی مانند جراحت، صدمه، بیماری شغلی یا غیره می گویند که به دلیل بروز یک حادثه شغلی یا مواجهه با عوامل استرس زا در محیط کار شامل می شود. آسیب های شغلی می توانند در اثر خطرات شغلی ناشی از کار اعم از فیزیکی، مواد شیمیایی یا زیست شناسی از قبیل دما، گزش حشرات، مواد شیمیایی خطرناک، پر تو و فرسودگی شغلی به وجود آیند. برآوردهای جهانی حاکی از آن است که سالانه بیش از ۲۵۰ هزار مرگ و میر در محل کار و بیش از ۲۷۰ میلیون آسیب در محل کار رخ می دهد. مرکز برنامه ریزی و اطلاعات راهبردی وزارت کار در گزارشی به بررسی تعداد آسیب های شغلی طی سال های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۰ پرداخته است. به موجب این گزارش، تعداد آسیب های شغلی در این مدت از روند کاهشی برخوردار بوده است به نحوی که در سال ۱۴۰۰ تعداد آسیب های شغلی برابر ۸۹۳۱ نفر - حادثه گزارش شده که سهم مردان ۹۶.۷ درصد و تنها ۳.۳ درصد سهم زنان بوده است.

بررسی آمار آسیب های شغلی طی این مدت نشان می دهد که تعداد آسیب های شغلی مشمولان قانون کار در سال های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ به ترتیب ۱۲ هزار و ۸۴۷ نفر - حادثه و ۱۲ هزار و ۵۹۰ نفر - حادثه بوده است اما در سال گذشته به ۸۹۳۱ نفر - حادثه کاهش یافته است.

بررسی تعداد آسیب های شغلی سال ۱۴۰۰ در سطح استان ها نیز حاکی از آن است که سه استان تهران، اصفهان و خراسان رضوی بیشترین تعداد آسیب شغلی را به خود اختصاص داده اند.

کارگر معدن طلای آق دره تکاب قربانی حادثه کار شد

یکی از کارگران معدن طلای آق دره شهرستان تکاب که روز سه شنبه (۱۸ مرداد ماه) بر اثر برخورد با بیل لودر دچار آسیب دیدگی جدی از ناحیه پا شده بود، صبح روز پنجشنبه (۱۹ مرداد ماه) در بیمارستان جان باخت.

به گزارش ایلمداین کارگر که «عابد رحمانی» نام دارد، شاگرد راننده بلدوزر بوده که در مسیر تردد یک دستگاه لودر قرار می گیرد و بر اثر برخورد بیل لودر به پاهایش مصدوم می شود.

این کارگر حادثه دیده به بیمارستان شهدای تکاب ارومیه انتقال داده می شود و در نهایت با رضایت خانواده اش به بیمارستانی در تبریز منتقل می شود اما به رغم تلاش دوازده روز پزشکان برای نجات وی، این کارگر جان خود را از دست می دهد.

طبق این گزارش ۲۵ بهمن ماه سال ۱۳۹۴ نیز یکی دیگر از کارگران این معدن که راننده بلدوزر بود در مسیر تردد یک دستگاه لودر قرار گرفت و جان باخت.

مدیر عامل تامین اجتماعی خبر داد: افزایش حقوق بازنشستگان غیر حداقل بگیر در شهر یور ماه

مدیر عامل سازمان تامین اجتماعی گفت: اعمال افزایش و صدور احکام جدید سایر سطوح بازنشستگان تامین اجتماعی در شهریور ماه انجام می شود.

به گزارش توسعه ایرانی، میرهاشم موسوی در رابطه با زمان اعمال افزایش و صدور احکام جدید سایر سطوح بازنشستگان گفت: پیرو اعلام سرپرست وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مبنی بر موافقت با اصلاح و افزایش مستمری سایر سطوح مستمری بگیران سازمان تامین اجتماعی براساس ماده ۹۶ قانون تامین اجتماعی، با عنایت به اینکه فرایند پرداخت حقوق از بیستم هر ماه طبق محاسبات و در قالب سامانه متمرکز برای بازنشستگان عزیز انجام می گیرد لذا برای اعمال افزایش جدید و نحوه پرداخت و تأمین مالی مربوطه با هماهنگی با کانون ها، نیازمند زمان هستیم و انشاءالله صدور احکام جدید در شهریور ماه انجام می پذیرد.

خبر

سختگوی سازمان آتش نشانی خبر داد: مرگ کارگر ۱۸ ساله در حوضچه قیر

به علت شدت حرارت نیمه واژگون شده بود و قیر مذاب به داخل حوضچه وارد شده بود. وی افزود: به گفته مالک در همان بخش حوضچه قیر یک کارگر جوان ۱۸ ساله با تابعیت کشور افغانستان در حال کار بوده که ناگهان انفجار و آتش سوزی رخ داده است. در همین راستا نیز همزمان عملیات جست و جو در دستور کار آتش نشانیان قرار گرفت و آنان پس از اطفای حریق، جسد این کارگر جوان را از داخل همان حوضچه که قیر داغ به آن وارد شده بود، پیدا کردند. متأسفانه به تأیید عوامل اورژانس مشخص شد که این فرد جان خود را از دست داده است.

خبر

یک نماینده مجلس: وزارت کار به حال خود رها شده است

نایب رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس گفت: انتظار داریم سرپرست وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی هفته بعد تکلیف حقوق بازنشستگان را معلوم کند در غیر این صورت مجلس ورود می کند. به گزارش ایلمداین، ولی اسماعیلی گفت: بی برنامهگی و رها شدن کارها در وزارت کار به اوج خود رسیده طوری که بعد از گذشت ۵ ماه از سال هنوز در مورد حقوق بازنشستگان تامین اجتماعی تصمیم قطعی اعلام نشده است. وظیفه شرعی و قانونی ما نظارت بر اجرای قانون است که متأسفانه با سهل انگاری سازمان تامین اجتماعی و گذشت چندین ماه، چندین